

ЯНУШ ЗАЙДЕЛ ГЛАВНОТО Е РЕДЪТ

Превод от полски: [Неизвестен], 1975

chitanka.info

Кон вече от няколко минути се опитваше да се досети къде би могъл да се намира и каква би могла да бъде фигурата, която бавно се движеше из малката мрачна стаичка, където по необясним начин той се беше оказал. Засега му беше ясно само едно. Това не беше сън, но от това не му ставаше по-лесно.

Кон затвори очи и се опита да възстанови хода на събитията. Беше сряда, седемнадесети юли. Това си спомняше със сигурност. Той стартира от района на Юпитер, Слънцето се намираше точно върху задния екран. Изпитателният полет преминаваше нормално, всички механизми и прибори работеха редовно до момента, в който...

Да, сега вече си спомняше всичко. Стрелката на спидометъра показваше половината от скоростта на светлината, двигателите даваха шестдесет процента от максималната си мощност, ускорението, което той не усещаше в своята безинерционна камера, достигаше, направо казано, фантастични величини. Той премести ръчката на тягата, за да провери дали двигателите ще достигнат пълната си мощност. Ракетата увеличи ускорението си.

„Би трябвало да проверя спирането“ — помисли си Кон, постави ръчката на нулата и погледна към показателя на ускорението. В първия момент реши, че стрелката на прибора се е нещо заяла, но резултатите от контролния тест показаха, че работата е лоша: фотонният двигател беше загубил управляемост. Той работеше почти на пълна тяга и това можеше да продължи достатъчно дълго, за да изхвърли ракетата извън пределите на Слънчевата система. Тестовете не оставяха никаква надежда. Беше невъзможно да се спре реакцията на самовъзбуждането на фотогенератора. Тя щеше да спре едва тогава, когато се изчерпят запасите от гориво. Преди да се случи това обаче, ракетата щеше да набере околосветлинна скорост.

Кон знаеше, че не е по силите му да измени каквото и да е и поради това нямаше смисъл да се вълнува и нервничи, и въобще... Какво именно беше това „въобще“, не беше съвсем ясно.

Повече поради навика си на изпитател, отколкото с надежда за спасение той включи хладилната апаратура и се излегна колкото е възможно по-удобно. Ако това би се случило в рамките на Слънчевата система, рано или късно биха го открили, но сега...

... И ето ти сега тази слабо осветена стая и човешката фигура...
Значи все пак по някакво чудо, по необяснима случайност той се е

върнал? Фантастично!

Кон отвори очи, размърда се и дълбоко въздъхна. Фигурата доплава и спря до него, очертавайки се върху фона на стената, която сега беше се разгоряла с жълтеникава светлина. В стаята стана по-светло и в този момент Кон реши, че блънува насън.

Пред него стоеше нещо, което само в най-общи линии напомняше човек: бяла скала, имаща човешки контури, но приличаща по-скоро на снежен човек или на човек, който току-що е бил изваден от съд с гъста сметана.

— Добър ден! — каза Нещото с едва доловим акцент... — Ти вече... е-е... си дошъл на себе си?

Кон гледаше към „снежния човек“ и с всички сили се мъчеше да се събуди.

— Казах, че ти май вече си здрав? — уточни въпроса си „снежният човек“.

— Мисля, че... д-да! — промърмори Кон, сдържайки се с мъка да не претрака със зъби. — Кой си ти?

— Аз не съм „кой“, а „какво“. Обслужвам деветдесет и четвърта Станция за контрол.

— Къде съм аз? — извика Кон, като седна бързо и спусна крака от кушетката, а „снежният човек“ отстъпи назад една крачка, още повече размаза очертанятията си и почти съвсем загуби човешка форма.

— Ти си на деветдесет и четвърта Станция за контрол на Галактическото космоплаване.

Кон отпуснато гледаше как ръцете и краката на белия облак се вмъкват в безформеното, станало сега цилиндрично туловище. Кон потръпна.

— О, извини ме! — „снежният човек“ мигновено се превърна в абсолютно правилна човешка фигура, напомняща класическа скулптура от бял мрамор с бели очи и устни. — Разбираш ли, че ми е изключително трудно да поддържам себе си в твоята форма през цялото време. Никога в... е-е... живота си не съм виждал нещо толкова нефункционално.

— Излиза, че това не е твоята форма?

— Естествено. Това е твоята форма.

— А ти как изглеждаш?

— Никак. Т.е. по различен начин, в зависимост от нуждата и обстоятелствата. Но твоята форма е изключително сложна.

— Това те затруднява?

— Мене нищо не ме затруднява. Просто да поддържам тази форма и в същото време да разговарям с тебе е занятие, изискващо твърде голямо внимание, и поради това започвам да се размазвам.

— Тогава заеми най-удобната за тебе форма!

— Нямах ли нищо против?

— Не.

— Така и ще запишем! — класическата скулптура с явно облекчение се разтопи и стече върху пода под формата на голяма и присплесната капка.

Кон се взря внимателно. Капката не беше неприятна или хлъзгава, по-скоро напомняше голяма, бяла и гладка дъждовна гъба или парче добре омесено тесто. Когато гъбата заговорваше, гласът идваше от цялата ѝ повърхност. Кон вече отдавна беше престанал да се бори със съмненията си и с всяка минута разбираше все по-ясно, че това е истина, че е действителност...

— Виждаш ли, пришелецо — продължаваше „дъждовната гъба“, — инструкцията, на която аз се подчинявам, изисква да приемам формата на съществуото, с което съм установил пряк или телетранслационен зрителен контакт. Разговорът също съм задължен да водя на езика на това същество. Трябва да кажа, че всичко това не е чак толкова просто, особено когато за първи път имаш работа с определен вид същество. Например в този случай с тебе.

Кон се огледа. Стаичката беше малка и в нея нямаше никакви мебели освен меката кушетка, на която седеше. Нито врата, нито прозорец.

— Сега ми кажи как съм се озовал тук? — каза Кон. — А преди това как се казваш?

— Никак. Само съществата имат право на име. За удобство можеш да ме наричаш Мик. Но само неофициално. Това е съкращение. Мик означава младши инспектор по контрола.

— Слушай, Мик, какво значи всичко това? Къде съм? В Слънчевата система ли се намираме?

— Ако съм дешифрирал вярно записите на приборите в твоя космолет, ти си изминал път, който светлината изминава за около

петдесет единици, наричани у вас години. С кораба е станало нещо и ти си попаднал тук случайно...

На Кон му се зави свят.

— Но сега си в безопасност. Аз те съживих в пълно съгласие с инструкциите, които намерих в твоята ракета. Намираш се в Станцията за контрол, принадлежаща на Съюза за междугалактическо космоплаване, или съкратено СМЕК. Смик и нищо повече. Твоят кораб не отговаряше на сигналите и не изхвърли опознавателни знаци, а освен това той не отговаря на изискванията на нашите предписания. В съответствие с инструкцията аз го залових и поставих в запасния космодром на станцията.

— А къде се намира твоята станция?

— Как къде? В Пустотата, на границата на областта, влизаща в Конвенцията по космоплаване — съкратено КОКО. Това е твърде важна станция! — Последните си думи Мик каза с оттенък на гордост в гласа си. — Ние следим за реда в Пустотата. А ти си нарушил няколко параграфа на КОКО! Поради това бях принуден да те задържа.

— За какви параграфи става дума? Не зная за никакви параграфи! — каза раздразнено Кон. — Искам да си получа ракетата и да се върна в Слънчевата система!

— Незнанието на законите не е оправдание — продължи невъзмутимо Мик. — Кажи ми вашата цивилизация не членува ли в СМЕК?

— Разбира се, не! На нас не ни е известна нито една друга цивилизация освен нашата. Но нали и вие също не ни знаете. Ти някога виждал ли си същество, което да прилича на мене?

— А бе, тук всякакви са идвали, но такова като тебе наистина не съм виждал. Инструкцията обаче изисква еднакво отношение към всички... Често се случва някаква нова цивилизация да влезе в Съюза и изведнъж на станцията се появяват нови същества. Инспекторът по контрола трябва да бъде готов за всичко и да може да се договори с всекиго... За съжаление бях принуден тебе да те арестувам.

— А моята ракета?

— Запечатан я. Използването на кораби от този тип е забранено.

— Може да се предполага, че имам право да се върна там, откъдето съм дошъл?

— Това не го решавам аз — каза Мик. — Когато тук дойде Старшият инспектор, ще му връчиш заявление. Аз съм задължен да следвам инструкцията и нямам право нищо да решавам. Аз не съм същество, имам си началници и те могат да ме нажулят здравата стига само малко да се отклоня от инструкцията!

— И какво си ти в края на краищата?

— Аз съм само едно мислещо устройство — каза Мик тихо. — Аморфно мислещо устройство от трети порядък. Но мене вече скоро ще ме модернизират и ще стана устройство от втори порядък!

— А как изглеждат съществата, които са те... създали?

— Най-различно. В Съюза влизат няколко десетки различни цивилизации от осемнадесет сектора на Галактиката.

Кон се замисли за малко.

— Ти каза, че не можеш да ме пуснеш оттук и да ми върнеш ракетата?

— Нямам право.

— А гориво за моя двигател можеш ли да ми дадеш?

— Разбира се, ако получа нареждане.

— От Старшия инспектор?

— Не, от Върховния. Твоята ракета няма свидетелство за технически преглед, разрешаващо ѝ да лети, а и ти нямаш права, потвърдени от Съюза. Аз сам не мога да ти помогна с нищо, а трябва да се придържам към инструкцията. Можеш да подадеш заявление, но ти не можеш да докажеш, че съм нарушил инструкцията с каквото и да било. — Мик говореше все по-бързо и силно. — Създадох ти условия за живот, ти имаш кислород и азот в необходимите пропорции, храна ще ти синтезирам веднага щом ти потрябва. Говоря на твоя език, приемам твоята форма и само в отговор на твоето ясно изказано съгласие се отказах от нея! Разполагам с доказателство за това под формата на звуков запис! Постъпвам в съответствие с предписанията и дори да се оплачеш от мене на самия Върховен инспектор, никой няма да ми направи нищо. Всичките ми неща са в ред!

— Ти сам ли си тук? — прекъсна го Кон.

— Сам съм като мислещо устройство, но освен това тук има четири изпълнителя или подустройства. Останалите са обикновени автомати.

— Ти каза, че тук ще пристигне Старши инспектор?

— Да. Той вече е на път.

— Може би ще мога да се договоря с него...

— Съмнявам се.

— Защо?

— Сик е всичко на всичко мислецо устройство от втори порядък.

— Сик?

— Да. Старши инспектор по контрола.

Кон стисна зъби.

— Тогава позволи ми поне да вляза в ракетата! — каза той и си помисли, че там има вакуумен скафандър, плазмен излъчвател... а на станцията съществуват запаси от ракетно гориво, така че може би ще му се удаде да... подчини този триж проклет Мик или както там го наричат!

— Не може. В съгласие с инструкцията запечатах твоя кораб и в него не трябва да се променя нищо, докато не бъде проучен от комисията.

— Ах ти, безмозъчна твар!

— Моля да бъда извинен! Аз не съм безмозъчна твар, а мислецо устройство от трети порядък. Ти ме обиждаш. Почакай, викам ме по радиото, сега ще се върна.

Мик се скри в стената. След малко той изскочи оттам под формата на малък закръглен слон с два хобота.

— О, извинявай — каза „слонът“ и се превърна в плоска франзела. — Имах телеконтакт с Вик.

— С кого?

— С Върховния инспектор по контрола.

— Каза ли му за мене?

— Защо? Нима бих посмял? Та това е същество. *Същество!* Той говореше, а аз само слушах и потвърдих приемането на разпорежданията.

— Кретен!

— Задължен съм да спазвам субординацията. Аз предавам съобщения само на Сик. Когато той дойде тук, ще го запозная със ситуацията. Той ще предаде всичко по-нататък по инстанциите. Трябва да сме търпеливи. Процедурата не може да се ускори. Не би трябвало да се нарушава инструкцията.

— Колко време ще продължи тази ваша процедура?

— Ами не е чак толкова дълго. Вярно е, че ние лежим на края на района КОКО и съобщенията пътуват доста дълго, но трябва да имаме търпение.

— Все пак колко?

— По вашата скала за времето Старшият ще бъде тук само след непълни петдесет, съобщението до Върховния ще отнеме около сто, решението — двадесет, отговорът с ретрансмисия... е, да кажем общо, не повече от триста години.

— Какво? Колко?... — Кон скочи. — Глупак! Та ние хората живеем не повече от сто, сто и нещо години! Моят хладилник е в ракетата, в която ти не искаш да ме пуснеш, а сега дрънкаш за триста години чакане?!

— О, моля да бъда извинен! — франзелообразната капка се разля по пода. — Не знаех, че живеете толкова малко. Нима можех да предполагам? Та вие летите в Космоса с околосветлинни скорости, без да сте решили предварително толкова фундаментална проблема като продължаването на живота? Съществата, влизащи в обединението на цивилизациите, живеят най-малко по няколко десетки хиляди години!

— Преди всичко нашата цивилизация прави първите си опити с фотонни ракети. Моят модел се изпробваше...

— Толкова по-зле, толкова по-зле — прекъсна го Мик. — Полигонът за изпитателни полети е разположен в четвърти сектор. Излиза, че ти си нарушил още едно указание за галактическата безопасност!

У Кон се появи искрено желание да стъпче Мик, но се овладя и продължи:

— На второ място, сам виждаш, че при създалата се ситуация е необходимо да се свържеш с Върховния инспектор, с този Вик и екстраординерно да му доложиш за моята работа! А мене си длъжен да пуснеш в ракетата, за да мога да се замразя отново и да дочакам решението!

— Съжалявам! — капката се превърна в правилно кълбо. — Въпреки всичко не мога да направя това. Нима си мислиш, че ще си позволя да отнемам на Върховния инспектор ценно време заради същество, което живее, смешно е да се каже, само някакви си сто години! А в ракетата не мога да те пусна, защото тя е запечатана! Аз

съблюдавам точно инструкцията. По отношение на мене не може да има претенции. А инструкцията не предвижда подобни изключителни случаи. Сто години... Смешно! Просто не ми е ясно, защо ти така трескаво се залавяш за своя живот! Сто години! А впрочем не би трябвало да нарушаваш кодекса! Не е трябвало! Сега си получи заслуженото. Главното е редът!

Казвайки това, младшият инспектор по контрола на Галактическото космоплаване, мислещо устройство от трети порядък (а може би по-скоро от втори порядък!), безкористно и педантично, възмутено се раздели на две по-малки кълба и се затъркаля към два противоположни ъгъла на стаята.

Публикувано в сп. „Наука и техника“, бр.48-49/1975 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.